

הבימה

התיאטרון הלאומי של ישראל

**תכניית
ההצגה**

וכי מהו טיול

סיפור על ילדה וחופש
מתוך "כובעים של זכוכית" מאת נאוה סמל
מחזה ובימוי: להב תימור

"אני אומרת לעצמי **כני מהו טיול?** הליכה ממקום אחד אל מקום שני וחזרה אל הראשון, כאילו לא הלכנו כלל. אפילו המרחק בין המקומות נדבק ונעלם. אני עומדת באותו המקום, פעם אמרתי: **לא יצאתי**, כעת אני אומרת: **חזרתי**".

נאוה סמל

עמית פרקש

כני מהו טיול

סיפור על ילדה וחופש מתוך "כובעים של זכוכית" מאת נאוה סמל

מחזה ובימוי: להב תימור

דרמטורגיה: שחר פנקס

עיצוב תנועה: קרן זוהר

עיצוב תפאורה: רותם נדיה ברקאי

עיצוב תלבושות: שיר עדן

מוזיקה מקורית: יהונתן מגון

עיצוב תאורה: נמרוד דנישמן

משתתפים

נויה נערה

נויה אשה

אבא

אמא/יעל

סבא/אוהד

סבתא/נעמה

האחות/ליאור

מיכה

יואב

עמית פרקש

מיקי פלג-רוטשטיין

עודד לאופולד

רונית אפל

דניאל סבג

רינת מטטוב

הגר טישמן/מאי מלר

עמי סמולרצ'יק

נדיר אלדד

דניאל סבג, נדיר אלדד, רינת מטטוב, עמי סמולרצ'יק, הגר טישמן

רינת מטטוב, מאי מלר

עוזרת במאי ומנהלת הצגה: דנה פלטר

הצגה ראשונה: 25.12.2021, אולם ברטנוב
משך ההצגה: שעה ו-20 דקות, ללא הפסקה

עריכת תכניה: רמי סמו

צילום בחזרות: אור דנון

עיצוב: דפנה זילברשטיין

המחזה

נויה יצאה מהכיתה. מרחוק היא ראתה אותן שלוש נערות. בוודאי שוב ירצו לצחוק עליה ועל אבא שלה, המשוגע, אבל הן רק שאלו: רוצה להיות איתנו באוהל, בטיול השנתי? נהיה יחד? במחצית חייה חוזרת נויה לטיול הזה שהעיר בה הכל, התרגשות וחלומות, סיוטים ותשוקות, וגם את הכוח לעמוד אולי בפעם הראשונה מול אבא שלה, אבא והצל שלו. דרך במה מכושפת, מוזיקה שמערבבת את הזמן ועדינות של תנועה, ההצגה מטיילת בין זמנים וסיפורים שבלב כולם הכמיהה האחת לפתוח את הדלת ולצאת החוצה.

רונית אפל, דניאל סבג, הגר טישמן, עמית פרקש, נדיר אלדד, רינת מטטוב

דניאל סבג, הגר טישמן, עמי סמורצ'יק, רונית אפל, רינת מטטוב, נדיר אלדד

וכי מהו טיול

לכאורה סיפור קטן, ילדה שלא יצאה לטיול. אבל הטיול הקטן הזה, טיול שלמעשה לא קרה, מציף סודות וכאבים: על הורים וילדים, על טראומה בין דורית וניסיון להתגבר עליה, על סליחה, או יותר נכון על הקושי לסלוח להורים שלך, ולעצמך. סיפור ההצגה הוא על נזירה נערה בכתה י' המקווה לצאת לראשונה לטיול השנתי, הטומן בחובה תשוקה ואהבה, סודות וסיכונים. אך כדי לעשות זאת היא נדרשת להעז ולהתעמת עם אביה ועם הצל של, עימות המצלק אותה עמוקות. כעבור שנים, כשהיא במחצית חייה, חוזרת נזירה אל הטיול ההוא, הדמויות והזיכרונות שאיתן, ואל אביה של אז כדי לנסות, אולי בפעם האחרונה, לעשות את הצעד האחד אל מעבר לדלת, אל עבר חייה. באמצעות התנועה בין שתי נקודות הזמן עוסקת ההצגה בהתגבשות זהותנו בנעורים, חושפת את המתח שבין הבית והחוץ, מעודדת אותנו בכוחם של סיפורים ודמיון לרפא ולתקן, ומתבוננת איתנו בקשר של הורים וילדים, כאשר ההורים נושאים איתם כאבים מהעבר ומעבריים אותם הלאה לילדיהם שלא תמיד יודעים מה לעשות בהם. יצירת ההצגה החלה בחוג לתיאטרון ב"סמינר הקיבוצים". איציק ויינגרטן, ראש החוג, הזמין אותי ליצור יצירה מקורית המבוססת על כתיבתה של נאוה סמל ז"ל, לזכרה. מפגשי הראשון עם נאוה סמל היה כשהייתי נער צעיר וקראתי את ספרה "מוריס חביבאל מלמד לעוף". ספר זה - על מפגש בין הדרה, ילדה במושב, לסנדלר המלמד אותה לעוף - השתלב בנעוריי בין פרדסי המושב בו בגרתי ולימד אותי לחפש תמיד את השמיים והחופש. לכן מיד נעניתי לאתגר והתחלתי לקרוא בספריה של סמל. אך חשוב היה לי בין סיפוריה המלאים כאב, למצוא סיפור שיש בו גם תקווה, סיפור שאוכל לברוא בו את אותו קסם שזכרתי - פנטזיה ונעורים, הומור ומשחק, אהבה ודמיון. כך הגעתי אל ספרה הראשון של סמל, "כובעים של זכוכית", שם מצאתי סיפור קצרצר, בקושי חמישה עמודים, ששמו - "וכי מהו טיול". סיפור קטן על ילדה ואבא, אך כזה שמחזיק בתוכו כאב עמוק שלא נרפא, דווקא משום שהייתה בו, ממש מבעד לדלת, האפשרות אל הנעורים והתשוקה והאהבה והחיים, האפשרות לעוף. אל סיפורה של נאוה, המתאר בעיקר את קו העלילה שבין הילדה לאביה, הוספתי את עולם הנעורים שסביב - את בית הספר, את החברות והחברים בין שבילי ופרדסי המושב המציעים אפשרויות של גילוי, סודות, מסתורין וחלומות; את מיכה המורה לספרות וסיפוריו, אותם ליקטתי ממעשיות האחים גרים ומדרשי הגדה, המציעים לתלמידיו להעז ולצאת אל חייהם; ואת הטיול - על נופיו, צבעיו ומשחקיו - הטיול שאליה ניבורת המחזה לא יצאה, אך גם שנים רבות אחרי טיול זה "עודנו מתערסל בין דפנות ראשה". הסיפור מסתיים במשפט חידתי - "פעם אמרתי: לא יצאתי, כעת אני אומר: חזרתי". חזרה זו, שיש בה סוד, היתה מבחינתי כבמאי הזמנה ליצור דרך ההצגה תיקון. תיקון באפשרות של מנע מחדש עם הכואב. באפשרות להיפגש עם השורשים שלנו, להתהלך בהם ולספר אותם גם אנחנו; ואפשרות, פשוטה ומסובכת כאחד - לראות בהורינו את עצמנו - גדלים, משתנים, מתבגרים - ולדבר איתם על כך. ההצגה נוצרה בעבודת אנסמבל של צוות השחקנים והיוצרים, במהלכה נבנו הסצנות והשפה הבימתית של ההצגה - המשלבת במה מכושפת של יער ואגדה, מוזיקה מקורית, תנועה עדינה, תאורה חידתית - ומעל הכל משחק נלהב ומחויב של השחקנים, איתם זכיתי ליצור את הטיול שלנו. כעת אנחנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו לדמיון, לכאוב ולצחוק. מאחלים לכם טיול מהנה ומספק.

להב תימור

"כל הזמן, גם כילדה, היה נדמה לי שהעולם לא מכיל רק את מה שאנחנו רואים. הכל מלא וילונות ואני ילדה קטנה שמציצה מאחורי הווילון ומוצאת עוד וילון ועוד וילון, הכל שקוף ומשתקף".

נאוה סמל

דניאל סבב

רונית אפל, עמי סמורצ'יק

"איני אומר, כמובן, שנהייתי מה שאני רק בגלל השפעתך עליי. אילו אמרתי ככה הייתי מגזים מאוד. מאוד ייתכן שגם אילו גדלתי חופשי לחלוטין מהשפעתך, גם אז לא הייתי יכול להיעשות אדם כלבבך".

פרנץ קפקא, "מכתב אל האב"

עודד לאופולד, עמית פרקש

להתבונן אל שברי הילדות

כשנפגשנו לראשונה, להב טימור, במאי ומחזאי ההצגה ואני, חשתי שנפלה בידי זכות גדולה ומיוחדת לגעת לרגעים במחשבות שסבבו בעולמה הפנימי ובחייה של נאוה. לא בכל יום נופלת זכות לקיים דיאלוג (גם אם באופן סמוי) עם אישה ועם הלך רוח של מחשבתה. לא כל שכן עם נאוה. רעיונות רבים עלו כיצד אוכל להביא לבמה אישה המתבוננת בשברי ילדותה. ואיתם צפו שאלות. מה אעשה מהלך שעה וחצי כמתבוננת מהצד, ואיך אוכל להתבונן מבחוץ ועדיין לקחת חלק, ומהו החוץ ומהו הפנים, והאם הייתי מניחה את דעתה של נאוה אילו הייתה בחיים, והאם אצליח ליצוק משמעות, כמעט ללא מילים דרך פעולת ההתבוננות. בשבועיים הראשונים לחזרות חיפשתי את האישה הזו, חיפשתי עוגן, חיפשתי את נאוה. רציתי לבנות דמות שתהיה מספיק ראויה. חרדתי שאין לי מספיק מהאישה בסיפור - עדיין זוכרת שביקשתי - עוד מילים, עוד תנועה, עוד רגעים ממנה, חרדתי מההתבוננות בה ובשברי ילדותה ובה בעת מההתבוננות בעצמי ובשברי ילדותי שלי, ועדיין ניקרה בי המחשבה כיצד אוכל להיות נאמנה לסיפור - לנאוה - ובו בזמן לעצמי. במבט לאחור נדמה כי חרדותי נבעו מאותו המקום והטעם שנאוה בחרה לספר בו, והרי היא ביקשה להזכיר לנו ולאנושות מהו תנאי שבלעדיו לא נוכל לשרוד בעולם הזה. זהות.

מיקי פלג-רוטשטיין

הגר טישמן, עודד לאופולד, מיקי פלג-רוטשטיין, דניאל סבג, רינת מטטוב

להזמנת כרטיסים: 03-6295555 • www.habima.co.il